

Разом з тим, що стосується змісту нормативних дисциплін циклу загальноекономічної підготовки, не завжди вдається досягти порозуміння між випускаючими кафедрами і тими, які забезпечують викладання певних дисциплін. Зокрема, фахівці кафедри стратегії підприємств неодноразово намагались узгодити з кафедрою обліку в кредитних та бюджетних установах і економічного аналізу зміст дисципліни «Економічний аналіз», щоб уникнути дублювання певних тем або методів аналізу, які розглядаються у дисциплінах фахової підготовки. Але зміст нормативної дисципліни кафедрою обліку в кредитних та бюджетних установах і економічного аналізу не переглядався, що призводить з одного боку, до переобтяження змісту дисципліни «Економічний аналіз» специфічними методами аналізу, а, з іншого, до дублювання матеріалу в дисциплінах загальноекономічної та фахової підготовки.

Для покращення якості навчальних планів підготовки фахівців необхідно змінювати організаційну культуру університетів, заохочуючи обмін та обговорення інформації про зміст навчальних дисциплін між викладачами всіх кафедр і факультетів, які формують майбутнього фахівця незалежно від спеціальності. При цьому стануть у нагоді структурно-логічні схеми змісту дисциплін і перелік компетенцій, які формуються при опануванні кожної дисципліни. Розробка зазначених документів дозволить переглянути зміст дисциплін, включених до навчальних планів, з точки зору попередження дублювання матеріалу в різних дисциплінах, а також виявлення можливих прогалин у формуванні професійних компетенцій майбутніх випускників.

Таким чином, слід удосконалювати організаційну структуру та організаційну культуру вищих навчальних закладів, перетворюючи останні на організації, які не тільки навчають інших, але й навчаються самі.

*Рєпіна І. М., к.е.н., доцент
кафедри економіки підприємств*

ДИСЦИПЛІНА «ФАХОВА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА»: ШЛЯХ СТУДЕНТА ДО НАУКИ

Органічною складовою цілісної системи професійної підготовки фахівців з вищою освітою в університеті є науково-дослідна робота студентів. Науково-дослідницька робота — це інтелектуальна праця, спрямована на придбання знань, умінь і навичок. Кожен фахівець повинен мати уявлення про методику й організацію науково-дослідницької діяльності, про науку та основні її поняття.

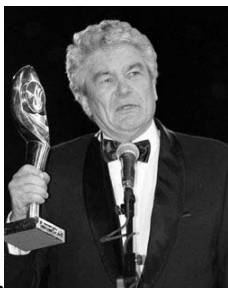
На нашу думку, віднесення дисциплін до наук має відбуватися шляхом включення в їх зміст інструментів наукового методу для отримання наукових знань. Це спостереження, експеримент з вимірюваннями, аналіз результатів, розробку гіпотез, теорій і формулювання законів із обов'язковою вимогою повторюваності результату і ретельної перевірки. Притримуючись даної думки, кафедра економіки підприємств у робочі плани підготовки студентів включає комплексні завдання дослідно-аналітичного характеру на базі реально діючих підприємств, широко використовує інтерактивні методи навчання, що активують розвиток наукового мислення.

Кафедра економіки підприємств неодноразово наголошувала про необхідність посилення наукового спрямування студентів у ході навчання. У 2003 році ініціювала введення у навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю «Економіка підприємства» дисципліни «Науковий семінар+курсова есе». На сьогоднішній день це вже нормативна дисципліна на 5 кредитів «Фахова науково-дослідна робота».

Викладання у ВНЗ дисципліни «Фахова науково-дослідна робота» є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

У межах даної дисципліни цікавим виявився експеримент з персоналізації науковців студентами:

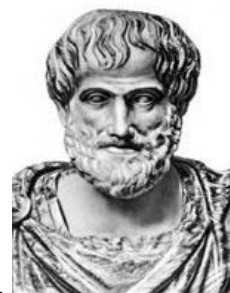
- *Тест 1: Вкажіть кого з науковців зображених на ілюстраціях :*

1.

2.

3.

З 96 студентів, що відповідали на тест лекційного контролю правильно назвали Аристотеля — 54 особи (81 %), Довнар-Запольського — 5 осіб (7,5 %), Гетьмана — 5 осіб (7,5%). Це ще раз підкреслює існування проблеми персоналізації науковця, відсутності знань у студентів історії створення наукових відкриттів, функціонування наукових шкіл. Тому необхідно доводити студентам, що наука — це сфера людської діяльності, спрямована на вироблення нових знань про природу, суспільство і мислення.

У межах даної дисципліни за форматом роботи кафедри економіки підприємств передбачено:

- виконання тренінгових завдань («Обґрунтування вибору проблеми дослідження», «Категорії», «Наукові гіпотези», «Докази», «Анотація», «Стаття», «УДК», «ЕСЕ»)
- проведення засідань наукових секцій у рамках міжгрупових міні-конференцій, на яких відбувається обговорення та захист курсових-есе;
- підготовка «Студентського наукового економічного альманаху»;
- дослідження історій розвитку економічної науки в КНЕУ;
- в якості волонтерів прийняття участі в організації проведення наукових конференцій (на травень 2013 року заплановано проведення I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Економіка сучасного підприємства»).

Найкращі наукові роботи студентів кафедра направляє на конкурси студентських наукових робіт, дає рекомендацію до друку у фахових наукових виданнях.

Таким чином, завдяки опануванню даної дисципліни в університеті створюється наукове середовище, яке б сприяло формуванню і розвитку у студентів науково-дослідницьких умінь, залучення їх до активної самостійної наукової діяльності.

Руженський М.М., к.е.н., доцент
кафедри політичної економії факультетів управління
та управління персоналом і маркетингу

ПОСИЛЕННЯ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

Однією з проблем, що постають перед сучасними вищими навчальними закладами на тлі змін у різних галузях сучасного суспільного життя, є підвищення якості освіти. Це спонукає ВНЗ, насамперед, до вдосконалення системи підготовки висококваліфікованих працівників і підвищення якості освітніх послуг. Завдяки підвищенню якості освітніх послуг випускники ВНЗ не тільки набуватимуть сучасні ґрунтовні знання, відповідні навички, вміння та компетенції, що відповідатимуть запитам суспільства, високим професійно-виробничим і культурним вимогам, а й матимуть змогу бути більш мобільними та конкурентоздатними на ринку праці і, як наслідок, гідно працевлаштуватися. Це все також може слугувати підґрунтям для реалізації особистісного та творчого потенціалу випускників, збільшення інтелектуального капіталу та підвищення якості людського ресурсу на загальнодержавному рівні. Отже, вирішення даної проблеми повинно здійснюватись зусиллями ВНЗ при всебічному сприянні та підтримці держави.

Через посилення ролі інформації в сучасних економічних процесах значення системи освіти суттєво зростає і вона стає одним з найважливіших чинників соціально-економічного розвитку країни, а підвищення її якості безпосередньо залежить від посилення наукової складової навчальних програм і використання у лекційній і аудиторній роботі сучасних наукових здобутків. Найефективніше використання останніх потребує їх систематизації та обробки і можливе лише при оволодінні студентами загальнонаукових і фундаментальних методів дослідження процесів, явищ і тенденцій. Це сприятиме формуванню у студентів уявлення щодо сучасних суспільно-економічних процесів у їхньому історичному поступі та розвитку, розуміння закономірностей господарської діяльності. Поряд з цим доцільним є використання інтерактивних методів викладання та орієнтація студентів на новітні наукові розробки. Серед таких можна виділити: моделювання ситуацій, дискусії, кейс-метод і синдикативні методи, групові обговорення. Системне та послідовне використання цих методів сприятиме реалізації сучасної парадигми взаємовідносин між учасниками освітньо-виховного процесу й творчому осмисленню студентами інформації і формуванню у них системних знань.

Вказане потребує розробки та втілення у навчальний процес методик, що дозволяють на принципово новому рівні передавати студентам значний обсяг спеціальних знань й забезпечать їхню високу фахову підготовку. З огляду на це, головний стратегічний напрям посилення наукової складової навчально-виховного процесу потребує систематичного перегляду змісту навчаль-